

13.8.2026

Elintarviketeollisuusliiton viestit budjettiriiheen syksyllä 2026

Suomalainen ruoka-ala toimii maailmassa, joka elää historiallista epäjatkuvuuskohtaa. Alaan vaikuttavat niin säädosympäristössä tehty muutokset, ilmastonmuutoksen eteneminen, teknologian murros, alkutuotannon satovaihtelut kuin geopolittiset tapahtumat. Ruokia ja juomia valmistavat yrityksemme kohtaavat kiristyvää kilpailua kotimaassa ja vientimarkkinoilla. Kuluttajien tarpeiden muutokset ja kasvavat odotukset vastuullisuudesta vaativat yrityksiltä uudistumista ja osaamisen kehittämistä.

Elintarviketeollisuus on aivan olennainen osa Suomen huoltovarmuutta ja omavaraisuutta. Ruoka-alan ensisijaisena tehtävänä on tuottaa ravintoa väestön tarpeisiin. Ilmastonmuutos ja sen myötä lisääntyneet sään ääri-ilmiöt haastavat ruuantuotantoa. Suomella on erinomaiset mahdollisuudet toimia tulevaisuudessa kokoaan suurempana ruokaturvan tuottajana ja kasvattaa elintarviketuotantoaan.

Ruoka-ala pystyy antamaan vahvan panoksen Suomen kansantalouden kasvuun. Ruokia ja juomia valmistavat yritykset synnyttävät ympärilleen laajoja verkostoja alkutuotantoa, logistiikkaa, kauppaan ja ruokapalveluihin ja kuluttajille asti. Huolehtimalla elintarvikealan yritysten suotuisista kasvuolosuhteista syntyy työpaikkoja, hyvinvointia ja kasvua eri puolille Suomea. Yksi työpaikka elintarviketeollisuudessa luo kolme työpaikkaa muualle yhteiskuntaan.

Ruoka-alan menestys rakentuu eläin- ja kasvipärisen tuotannon jatkuvuuden turvaamisesta, uusien innovaatioiden ja mahdollisuuksien hyödyntämisestä sekä alkutuotannon ja teollisuuden sivuvirtojen muuttamisesta uusiksi tuotteiksi, biokaasuksi ja lannoitteiksi.

Elintarvikeala on työvoimavaltainen ja jakautunut eri puolille maata. Ruoka-alalle tarvitaan lisää ammattitaitoisia ja motivoituneita tulevaisuuden osaajia. Osaajien saatavuudesta on huolehdittava työmarkkinoiden tarkoituksen mukaisesti toimivilla työmarkkinoilla sekä alan koulutuspaikkojen turvaamisella ammatillisissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa. Lisäksi on parannettava alan houkuttelevuutta. Työvoimapula voi hidastaa yritysten kasvua ja heikentää investointihalua, minkä vuoksi alalle tarvitaan osaajia myös ulkomailta.

Yhteiskunnalta ruoka-alan menestys edellyttää, että yhteiskuntapolitiikan eri tavoitteet ovat keskenään tasapainossa. Poliitiikalla on edistettävä sekä elintarviketeollisuuden kilpailukykyä, huoltovarmuutta että kestävyyttä. Yhden tavoitteen painottuessa muita enemmän on vaarana, että muiden tavoitteiden saavuttaminen kärsii. Yhteiskunnan on taattava ruokia ja juomia valmistaville yrityksille ennakoitava toimintaympäristö ja ruoka-alan kasvua tukevia politiikkatoimia. Budjettiriihen päätöksillä on vahvistettava huoltovarmuutta sekä yritysten kykyä investoida ja työllistää ja tuettava yritysten ravitsemustyötä.

Geopoliittisilla kriiseillä on vaikutus ruokaketjun kustannuksiin. Tämän vuoksi on vältettävä toimia ja uutta sääntelyä, joka lisäisi ketjun kustannustaakkaa.

Julkista taloutta sopeutettava ennakoitavasti ilman pisteveroja

Yrityksille on tärkeää, että veropolitiikan näkymä tiedetään yli vaalikausien. Ennakoitava veropolitiikka mahdollistaa investoinnit. Veropäätösten pitäisi olla johdonmukaisia, pitkäjänteisiä ja ennakoitavia. Tämä olisi huomioitava jo kuluva vaalikauden veropäätöksissä. Yritys- ja verotukien läpikäynnissä on otettava huomioon huoltovarmuuskriittiset alat, kuten elintarviketeollisuus, sekä muutosten vaikutukset kansainväliseen kilpailukykyyn.

Ruokia ja juomia valmistaviin yrityksiin ei pidä kohdistaa uusia pistemäisiä veroja, jotka heikentävät kilpailukykyä ja toimintaympäristön ennakoitavuutta. Pistemäisten, kilpailua vääristävien veronkorotusten sijaan olisi etsittävä tasapuolisempia veroratkaisuja.

Huoltovarmuudelle kriittisten alojen tuotanto- tai logistiikkakustannuksia ei pidä kasvattaa. Maataloustukien on tuettava aktiivista ruuantuotantoa eikä ruuantuotannon tuista saa leikata ensi vuoden talousarviossa.

T&K-verokannustin muunnettava TKI-verokannustimeksi

Elintarvikealan menestymiseen tarvitaan innovaatioita, minkä vuoksi tutkimus- ja kehitystoiminnan sekä osaamisen merkitys kasvaa. Alalla yhdistyvät eri tieteiden, teknologioiden ja teollisuudenalojen osaamiset. Ruoka-ala haluaa toimia edelläkävijänä siinä, miten ala uudistuu ja vahvistaa kilpailukykyä hyödyntämällä uutta teknologiaa.

Suomessa on kansainvälisesti korkeatasoista osaamista ravitsemus- ja elintarviketutkimuksessa, ja suomalaiset yritykset ovat olleet pioneereja terveysvaikutteisten ja kestävästi tuotettujen elintarvikkeiden kehittäjinä. Puhtaille, turvallisille ja kestävästi tuotetuille elintarvikkeille on kasvavaa kansainvälistä kysyntää.

Hallitusohjelman mukaan TKI-rahoitus vauhdittaa elintarvikealan innovaatioita ja investointeja, jotka kasvattavat alan arvonalisää ja työllisyyttä. Tätä rahoitusta on ohjattava myös kotimarkkinoilla toimiville yrityksille ja innovaatioiden tukemiseen, erityisesti digitalisaation ja datatalouden edistämiseen. Rahoitusta on kohdennettava sekä datan parempaan hyödyntämiseen että yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyöhön.

On varmistettava, että ketju perustutkimuksesta soveltavaan tutkimukseen ja kehitystyön kaupallistamiseen toimii katkeamattomasti. Näin tuetaan tutkimuksen tehokasta hyödyntämistä ja innovaatioiden siirtymistä markkinoille. Tuottavuuskehitystä voidaan vauhdittaa hyödyntämällä muualla tehtyihin innovaatioihin perustuvaa uutta teknologiaa. Julkista T&K-rahoitusta onkin suunnattava toimiin, jotka edistävät laajasti elintarvikealan kykyä omaksua ja ottaa käyttöön uutta teknologiaa.

Business Finlandin T&K-rahoituksella on tuettava myös kotimarkkinoilla toimivia toimialoja ja innovaatioita, jotta kilpailukyky ja tuottavuuskasvu vahvistuvat laajalaisesti. On varmistettava, etteivät T&K-rahoituslain kriteerit ole Suomessa muita maita tiukemmat siinä, mikä katsotaan T&K-toiminnaksi.

TKI-toiminnan verovähennysoikeus on hyödynnettävä nykyistä paremmin. Budjettiriihessä pitäisi linjata T&K-verovähennyksen soveltamisalan laajentamisesta tuottavuutta parantavien innovaatioiden käyttöönottoon sekä vähennyksen mahdollistamisesta myös tappiollisille yrityksille.

Superpoistot kone- ja laiteinvestointeihin

Suomessa elintarviketeollisuudessa tarvitaan lähivuosina uusia ja korvaavia investointeja. Yritysten investointisuunnitelmiin vaikuttaa se, millaiseksi toimintaympäristöksi Suomi koetaan kilpailijamaihin nähden.

Yhteisöveron alennus on sinällään tervetullut toimi, joka voi kannustaa yrityksiä investoimaan. Julkiselle taloudelle se on kuitenkin kallis työkalu investointien edistämiseen. Verokilpailua maiden välillä käydään tällä hetkellä erilaisilla investointeihin liittyvillä kannustimilla, ei niinkään yhteisöverokannalla. Jos päätöstä alentaa yhteisöveroa arvioidaan uudelleen, sen sijaan pitäisi vauhdittaa investointeja koneisiin ja laitteisiin kohdennetulla verokannustimella eli superpoistoilla.

Superpoistot kone- ja laiteinvestointeihin vastaisivat T&K-verokannustinta. Ne voitaisiin toteuttaa poistojärjestelmässä korottamalla uuden kone- ja laiteinvestoinnin *poistopohjaa* yli 100 prosentin tason niin, että poistoja voitaisiin tehdä investoinnin todellista suuremmasta arvosta – esimerkiksi 10 prosentin investointihyvitystä vastaisi 150 prosentin poistopohja.

Tämä kannustin perustuisi tuttuun poistojärjestelmään, eikä se lisäisi byrokratiaa verohallinnossa tai yrityksissä. Suomessa yritysten efektiivinen veroaste on lähempänä todellista yhteisöverokantaa kuin monissa muissa maissa. Investointihyvitys kaventaisi veropohjaa lisäten Suomen houkuttelevuutta investointikohteena.

Yritys saisi superpoistot uusiessaan koneita ja laitteita, kun taas yhteisöveron laskeminen hyödyttäisi kaikkia voittoja tekeviä yrityksiä ilman investointeja. Julkista taloutta verotuki rasittaisi vaiheittain, kun poistoja koneista ja laitteista tehdään asteittain menojäännöspoistoina. Yhteisöveron alennus puolestaan tuo asteittain hyötyjä uusina investointeina, mutta julkisessa taloudessa sen vaikutukset näkyvät välittömästi.

Ruokaviennin rakenteiden jatkuvuus varmistettava

Maan hallitus on asettanut tavoitteeksi elintarvikaviennin kaksinkertaistaminen vuoteen 2031 mennessä. Tavoitteeseen tähdätään maa- ja metsätalousministeriön vetämällä kasvuohjelmalla.

Viennin edistämisen rakenteiden pitää perustua yritysten tarpeisiin, ja valtion on tuettava yritysten vientipanostuksia valituilla markkinoilla. Yhteistyömallin valtion ja

yri­tysten kesken on oltava strategista ja pitkäjänteistä, jotta yritykset voivat suunnitella toimintaansa. On pidettävä huolta, että malli vakiintuu ja sitä kehitetään.

Erikokoiset yritykset tarvitsevat erilaisia palveluja viennin edistämiseen. Pk-yritykset tarvitsevat erityisesti markkinatietoa ja kontaktiverkostoja, suuret yritykset puolestaan esimerkiksi viranomaispalveluja uusille markkinoille pääsyyn. Palvelujen monipuolisuus varmistaa viennin kasvun erikokoisille yrityksille.

Elintarvikeviennissä viranomaistoiminnot ovat välttämättömiä, joten Ruokavirastolla on tärkeä rooli vientipalvelujen kokonaisuudessa. Ruokaviraston sopeutustoimista huolimatta vientitoimintojen palvelutaso pitää säilyttää nykyisellään ja yritysten palvelumaksut kohtuullisina. ASF liittyen ruokaviraston vientitoiminnot tarvitsevat vahvistusta, jotta voidaan hoitaa alueellistamisneuvotteluja ja avata mahdollisia uusia markkinoita.

Elintarvikemarkkinoiden toimivuuden seuranta

Elintarvikemarkkinalain hyväksymisen yhteydessä eduskunta edellytti, että valtioneuvosto varmistaa tilastotietojen saatavuuden kaupan omien tuotemerkkien menekistä ja kotimaisuusasteesta tuoteryhmäkohtaisesti sekä keskimääräisestä hintamarginaalista suhteessa muihin tuotteisiin.

Tulevassa budjettiriihessä tai syksyn lisätalousarviossa olisi varmistettava rahoitus kaupan omien merkkien tilastoinnista, jotta ne saataisiin käyttöön mahdollisimman pian. Uudistus saattaa vaatia myös tilastoja koskevan lainsäädännön uudistamista. Rahoitus tilastoinnin kehittämiseen voitaisiin siirtää esimerkiksi biotalouden kehittämiseen varatusta määrärahasta. Tilastoinnin käynnistyminen tukisi myös valtuutetun työtä elintarvikemarkkinalain valvonnan osalta.

Terve­yden edistämiseen tarvitaan päivitettyä tietopohjaa

Ruokavalio on tärkeä, mutta ei ainoa osa terveellistä elämäntapaa. Terveellinen ja monipuolinen ruokavalio auttaa jaksamaan arjessa ja parantaa elämänlaatua. Ruokaympäristö koostuu useista osatekijöistä. Yhteistyössä julkisen ja kolmannen sektorin kanssa elintarviketeollisuusyritykset rakentavat kannustavaa ruokaympäristöä, jossa kuluttajalla on valinnanvapaus ja mahdollisuus tehdä valistuneita ja tietoon perustuvia valintoja.

Suomessa pitäisi ohjata T&K-rahoitusta tukemaan tuotteiden ravintosisällön kehittämistä. Erityisesti mikro- ja PK-yritykset tarvitsevat matalan kynnyksen välinettä edesauttamaan omaa ravitsemustyötään. Ruokainnovaatiosetelin käyttöönotolla voitaisiin tukea pienempien yritysten ravitsemustyötä. Seteliä voisi käyttää palvelujen hankintaan esimerkiksi tuotekehitys- ja innovaatiopalveluja tarjoavilta yrityksiltä, yliopistoilta, ammattikorkeakouluilta ja tutkimusorganisaatioilta. Sen jälkeen yritysten voisi olla helpompi hyödyntää T&K-verokannustinta tai muita Business Finlandin T&K-rahoituspalveluja.

Luotettava, kattava ja ajantasainen tieto väestön ravitsemuksesta on välttämätöntä sekä poliittisten päätösten tekemisen, ravitsemustutkimuksen että elintarviketeollisuuden tuotekehityksen kannalta. Rahoituksen löytäminen uuden FinRavinto-tutkimuksen tekemiseen on erittäin tärkeää, sillä edellinen tutkimus on lähes kymmenen vuoden takaa.

Lisäksi on käynnistettävä suomalaisten lasten valtakunnallinen ravitsemusseuranta, jotta saadaan tutkimustietoa lasten ravitsemuksen ja ruokaympäristön kehittämiseksi. On myös varmistettava resurssit kansallisen elintarvikkeiden koostumustietokanta Finelin ylläpitoon ja kehittämiseen, koska Fineli on tärkeä tietolähde sekä julkiselle elintarvike- ja ravitsemustutkimukselle että yrityksille muun muassa pakkausmerkintöjen oikeellisuuden varmistamiseen.

On pidettävä huolta, että kunnissa ja hyvinvointialueilla on riittävät määrärahat monipuoliselle ja hyvinvointia tukevalle julkiselle ruokailulle. Se tukee myös huoltovarmuutta ja vahvistaa kotimaista elintarvikeketjua.

Koulutuksella on turvattava osaajien saatavuus

Osaavan työvoiman saatavuus on edelleen keskeinen kasvun este elintarvikealan yrityksille. Ammatillisen koulutukseen jo tehdyt leikkaukset heikentävät osaavan työvoiman saatavuutta ruoka-alan yrityksissä, koska aikuisten alanvaihtajien kouluttaminen ja henkilöstökoulutus vaikeutuvat. Ammatilliseen koulutukseen tehtävät uudet leikkaukset on torjuttava. Lisäksi korkeakouluissa alkaneille uusille elintarvikealan koulutusohjelmille on turvattava pitkäjänteinen rahoitus. Työvoimapolitiittisen koulutuksen rahoitus työllisyysalueilla on varmistettava osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi.

Osaamisen kehittämisen jatkuttava koko työuran

Elintarvikealan muuttuviin osaamistarpeisiin vastataan ammatti- ja erikoisammattitutkinnoilla, oppisopimuksilla sekä yritysten, oppilaitosten ja viranomaisten yhteistyöllä. Lisäksi tarvitaan enemmän korkeakoulutason koulutusta jo työssä olevien työntekijöiden osaamisen kehittämiseen.

Ammatillinen koulutus toimii koko työuran aikaisen osaamisen varmistajana. Suomessa tarvitaan pitkän aikavälin näkemys jatkuvalle oppimiselle erityisesti ammatillisessa aikuiskoulutuksessa. On ratkaistava, miten kasvavat tarpeet erityisesti suorittavissa tehtävissä toimivien työntekijöiden osaamisen päivittämiseksi rahoitetaan. Tarvitaan myös vakaa ja riittävä rahoitus yrityksissä tapahtuvalle kielikoulutukselle, jotta kansainvälisten osaajien integroituminen turvataan. Yritykset rahoittavat jo nyt ammatillista koulutusta, joten niille ei tule säilyttää suurempaa maksajan roolia ilman vaikutusvaltaa sisältöihin.

Ruoka-alan ilmastotyötä edistettävä kannustimilla

Suomalainen elintarviketeollisuus on vahvasti sitoutunut kunnianhimoisten ilmasto- ja luontotavoitteiden edistämiseen. Yli 90 prosenttia elintarviketeollisuuden yritysten kokonaispäästöistä on arvoketjun epäsuoria päästöjä tyypillisesti raaka-aineiden tuotannosta, kuljetuksista ja tuotteiden käytöstä. Siksi ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää koko ruokaketjulta merkittäviä investointeja ja uuden teknologian käyttöönottoa.

Euroopan ennätykselliset hellejaksot osoittavat, että ilmastomuutos ei ole tulevaisuuden uhka vaan jo nyt ruokaketjun toimintaympäristöön vaikuttava asia. Sään ääri-ilmiöt heikentävät satovarmuutta, lisäävät tuotannon riskejä ja kasvattavat kustannuksia koko ruokaketjussa. Samalla ruoka-alaan vaikuttavat lisääntyvä sääntely, sekä esimerkiksi lannoitteisiin kohdistuvat kustannuspaineet.

Suomessa ilmasto-olosuhteet, veden ja maaperän puhtaus sekä jäljitettävyyys ovat vahvuuksia, jotka mahdollistavat suomalaiselle ruoka-alalle ratkaisujen tarjoamisen moniin globaaleihin haasteisiin. Suomi voi olla tulevaisuudessa kokoaan suurempi ruoka-aitta. Siksi päästöjen vähentämiseen tulee kannustaa tavalla, joka vahvistaa suomalaisen elintarvikealan kilpailukykyä, kotimaista ruuantuotantoa ja huoltovarmuutta eikä siirrä tuotantoa maan rajojen ulkopuolelle.

Ilmastopolitiikalla on edistettävä tasapainoisesti sekä huoltovarmuutta, kilpailukykyä että kestävyyttä. Kotimaisten ravinne- ja lannoiteratkaisujen kehittäminen vähentää päästöjä, parantaa resurssitehokkuutta ja vahvistaa Suomen huoltovarmuutta. Näiden ratkaisujen käyttöönottoa tulee edistää pitkäjänteisellä ja ennakoitavalla politiikalla ja rahoituksella. Elintarviketeollisuuden ja maatalouden sivuvirtojen hyödyntäminen bioenergian tuotannossa on tärkeä osa kestäväsiirtymän kokonaisuutta ruoka-alalla.

Suomessa tulee yhä vahvistaa kannustimia, jotka vauhdittavat vapaaehtoisesti ruokaketjun päästövähennyksiä. Ilmastorahoitusta on lisättävä ruoka-alan arvoketjun kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen, uusien vaihtoehtoisten proteiini-lähteiden ja hiilensidonnan menetelmien kehittämiseen sekä kestävien ruokainnovaatioiden viemiseen teolliseen mittakaavaan. On myös varmistettava, että TKI-panostukset ja investointien verokannustimet tukevat ruoka-alan kestävyysmurrosta.

Tukitoimin vauhtia ruokaketjun energiasiirtymään

Päästövähennystavoitteiden saavuttaminen ja energiasiirtymän toteuttaminen edellyttää ruoka-alan arvoketjulta merkittäviä investointeja ja uuden teknologian käyttöönottoa, mikä lisää väistämättä tuotantokustannuksia ja vaikuttaa suomalaisen elintarvikealan kansainväliseen kilpailukykyyn.

Suomessa tarvitaan pitkäjänteistä rahoitusta energiasiirtymän vauhdittamiseen, jotta kotimaisten yritysten kansainvälinen kilpailukyky voidaan turvata ja päästökauppasektorin ulkopuolisille aloille, kuten maataloudelle, asetetut kunnianhimoiset päästövähennysvelvoitteet saavuttaa.

Rahoituksen ohella Suomessa tarvitaan määrätietoisia toimia, joilla luodaan edellytyksiä alkutuotannon ja elintarviketeollisuuden energiasiirtymälle. Tätä pitäisi edistää ohjelmalla, joka vauhdittaa ruoka-alan sähköistymistä ja irtaantumista fossiilisesta tuontienergiasta, kannustaa uuden teknologian käyttöönottoon sekä turvaa ruuantuotannon huoltovarmuuden kriisitilanteissa.

Vuonna 2028 käynnistyvä polttoaineen jakelun päästökaupan ei tule muodostaa kohtuuttomia kustannuspaineita yrityksille. Päästökaupasta kerättäviä tuloja pitää kohdentaa myös maatalouden energiasiirtymän vauhdittamiseen. Sitä tukee hallitusohjelmakirjaus, jonka mukaan Suomi vastaa päästöjen vähennystavoitteisiin ja etenee hiilineutraalisuustavoitteeseen ja hiilinegatiivisuuteen ilman, että arjen kustannukset nousevat tai kilpailukyky heikkenee. Lisäksi tulee pikaisesti käynnistää valmistelu kompensatiosta maataloudelle uuden päästökaupan käyttöönoton johdosta, sillä maatalouden työkaluissa fossiilisten polttoaineiden käytölle ei vielä tällä hetkellä ole käytännössä vaihtoehtoja.

Kotimaista raaka-aineomavaraisuutta vahvistettava

Yhteiskunnan pitää tarjota kannustimia kestävämmälle ruuantuotannolle. Luonnonvarakeskuksen selvitys Suomen ruokasektorin arvonlisän kasvupotentiaalista (2024) ennakoit kasviproteiinista valmistettujen tuotteiden kulutuksen kasvun jatkuvan nopeana. Myös kansallisissa ravitsemussuosituksissa kehoitetaan lisäämään kasvisten ja kasvipohjaisten tuotteiden käyttöä.

Sen vuoksi kotimaista raaka-aineomavaraisuutta on parannettava käynnistämällä kansallinen ohjelma elintarvikekäyttöön soveltuvien kasvilajien kehitykseen ja kasvinjalostukseen. Kansallisella ohjelmalla tulisi selvittää myös elintarvikekäyttöön tuotettavan kasviproteiinin teollisen jalostuksen pullonkaulat ja linjata toimenpiteet niiden poistamiseksi. Ohjelmalle on turvattava pitkäaikainen rahoitus. Näin tuetaan hallitusohjelman toimeenpanoa, sillä myös maatalouden parlamentaarinen arvointiryhmä esitti kansallisen strategian valmistelua valkuaisomavaraisuuden lisäämiseksi pitkällä aikavälillä.

Biokaasun tuotantoa lisäävä, riippuvuutta tuontilannoitteista vähennettävä

Hallitusohjelmassa on kunnianhimoiset tavoitteet puhtaan siirtymän edistämiseen. Biokaasun käytön ja tuotannon lisäämiseksi tarvitaan uusia kannusteita. Energiantuotannon ohella biokaasun tuotanto edistää kiertotaloutta, sillä prosessissa ruokaketjussa syntyvien sivuvirtojen ravinteet saadaan hyödynnettyä. Biokaasun tuotannon edistäminen teollisessa mittakaavassa on ratkaisu myös ravinnekierron edistämiseen ja lannoiteomavaraisuuden vahvistamiseen.

Suomen maatalous on riippuvainen lannoitteiden tuontiraaka-aineista. Syksyllä 2026 valmistuvan ravinteiden kierrätyksen ja lannoitteiden huoltovarmuuden tiekartan toimenpiteiden toteuttamiseen on varattava riittävä rahoitus. Vihreä ammoniakki, jota jalostetaan vedystä, on yksi keino turvata kotimaista lannoitehuoltovarmuutta tulevaisuudessa. Edellytykset siihen on rakennettava nyt. Teollisuuspolitiikkaa tukevien investointitukien on ulotuttava myös ammoniakin valmistukseen.

Biokaasu on tällä hetkellä merkittävin käytössä oleva uusiutuva kaasu ja sen käyttöä voidaan lisätä erityisesti raskaassa liikenteessä ja merenkulussa. Biokaasutoimijoiden yhteisen vision tavoitteena on 4 terawattituntia kotimaista biokaasun tuotantoa vuonna 2030. Tavoitteen saavuttamiseksi työ- ja elinkeinoministeriön uusiutuvan energian tuotantotukia olisi kohdennettava biokaasuhankkeisiin. Määrärahat on varmistettava myös raskaiden kaasujoneuvojen hankintatukiin ja jakeluinfran laajentamiseen. Myös tukea maatilojen biokaasuinvestoinneille on jatkettava.

Biokaasun tuotantoa, käyttöä ja jakeluinfrastruktuuria on edistettävä pitkäjänteisesti osana energiasiirtymää, huoltovarmuutta ja ravinteiden kiertoa. Biokaasu tulee huomioida teknologianeutraalisti liikenteen ja teollisuuden puhtaan siirtymän ratkaisuihin. Biometaanin verkkoon syötön ja jakeluinfrastruktuurin kehittämistä on jatkettava siten, että kotimaisen tuotannon kasvulle syntyy toimivat markkinat. Lisäksi verotuksen ja muiden ohjauskeinojen on tuettava kotimaisen uusiutuvan biokaasun kilpailukykyä suhteessa fossiilisiin polttoaineisiin ja muihin energiaratkaisuihin. Esimerkiksi Ruotsissa biokaasua ei verota liikennepolttoaineena.

Kannustusta luontotyöhön vapaaehtoisten hyvitysten verovähennyksillä

Elintarviketeollisuus on tehnyt pitkäjänteisesti töitä luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi ja ruokaketjun päästöjen vähentämiseksi.

Ekologisia kompensatioita koskeva sääntely sekä luonnonarvoihin perustuvien vapaaehtoisten markkinoiden kehittäminen luovat uusia mahdollisuuksia luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen. Hallituksen tulee varmistaa, että sääntely tukee vapaaehtoisten luontotekojen ja markkinaehtoisten ratkaisujen syntymistä sekä kannustaa yrityksiä investoimaan vapaaehtoisesti luonnon tilan parantamiseen.

EU:n hiilenpoistoja ja hiiliviljelyä koskeva asetus luo yhtenäistä kehystä toimenpiteiden sertifioinnille ja voi tukea kotimaisten hiilimarkkinoiden kehitystä. Yritysten kannalta olennaista on, että vapaaehtoinen markkina tukee jo aloitettua ilmastotyötä ja toimii luotettavasti. On varmistettava, ettei markkinan käynnistyminen heikennä teollisuuden kotimaisten raaka-aineiden saatavuutta tai ohjaa kustannustehokkaimpia toimia pois ruokaketjusta.

Yritysten vapaaehtoisia luonto- ja ilmastotoimia tulee kannustaa selkeällä ja ennakoitavalla verokohtelulla. Yritysverotuksessa on selkeästi tunnistettava liiketoimintaan liittyvien ilmasto- ja ympäristövaikutusten vähentämiseen tähtäävät

menot verotuksessa vähennyskelpoisiksi. Tämä vahvistaisi markkinaehtoisten luonto- ja ilmastoratkaisujen kysyntää sekä tukisi yksityisten hiili- ja luontomarkkinoiden kehittymistä.

Kiertotaloutta edistettävä kustannustehokkain toimin

Elintarviketeollisuudessa kiertotalous on ennen kaikkea ruokahävikin hallintaa ja tuotteiden eri valmistusvaiheissa syntyvien sivuvirtojen hyödyntämistä. Yritykset edistävät kiertotaloutta monin keinoin omassa tuotannossaan ja elintarvikkeiden elinkaaren eri vaiheissa.

Elintarviketeollisuus on myös merkittävä pakkausten käyttäjä ja pakkauksiin liittyvillä toimenpiteillä on merkittävä vaikutus alan kilpailukykyyn. Pakkausten tuottajavastuu on yrityksille lakisääteinen velvoite. Elintarviketeollisuuden yritykset vastaavat yksistään yli 40 prosentista pakkausten tuottajavastuun keräys- ja kierrätyskustannuksista.

Elintarviketeollisuus toimii matalilla marginaaleilla ja on pakkausten tuottajavastuujärjestelmän kautta jo merkittävä rahoittaja pakkausten keräys- ja kierrätysratkaisuille. Uusien jäte- ja pakkaussäädösten toimeenpanossa on varmistettava, että vaikutukset arvioidaan kattavasti myös pakkauksia käyttäville toimialoille ja että päätöksenteossa huomioidaan kokonaisvaikutukset yritysten kilpailukykyyn, investointeihin ja kuluttajahintoihin. Kierrätystavoitteiden saavuttamisessa tulee suosia ratkaisuja, jotka tuottavat suurimmat ympäristöhyödyt vaarantamatta suomalaisen elinkeinoelämän kilpailukykyä.

Viranomaistieto ruokaketjun käyttöön

Datan sujuva liikkuminen läpi ruokaketjun on edellytys raaka-aineiden jäljitettävyydelle ja läpinäkyvyydelle, joita kuluttajat ja markkinat yhä enemmän odottavat ja joita myös lainsäädäntö edellyttää.

Kansallinen ruokastrategia korostaa kestävästä kasvusta, resurssiviisautta ja ruokajärjestelmän uudistumista. Strategian toimeenpano edellyttää, että tieto liikkuu sujuvasti ja että koko ruokaketju siirtyy johdonmukaisesti kohti datan systemaattista hyödyntämistä. Muutos ei synny pelkällä teknologialla, vaan tarvitaan myös yhteistyötä ja yhteentoimivuutta.

Yritysten raportointi- ja tiedonantovelvoitteiden kasvaessa hallituksen tulee vähentää päällekkäistä tiedonkeruuta ja edistää kerää kerran, hyödynnä useasti -periaatteen toteutumista. Yritysten tulee voida hyödyntää viranomaisten hallussa olevaa tietoa omassa raportoinnissaan ja tiedonhallinnassaan toimivien rajapintojen kautta. Tämä vähentäisi hallinnollista taakkaa, tehostaisi datavirtoja ja vahvistaisi suomalaisen ruokaketjun tuottavuutta, kilpailukykyä ja kykyä vastata kasvaviin vaatimuksiin.

Lisätietoja:

Yhteiskuntasuhdejohtaja Jukka Ihanus, jukka.ihanus@etl.fi, puh. 050 463 9929
Ekonomisti Bate Ismail, bate.ismail@etl.fi, puh. 040 526 0942